

Amsterdam, 31 Mei 1922.

EEN VERTEGENWOORDIGER VAN DEN GENEESKUNDIGEN STAND IN DE TWEDE KAMER?

2. DE CANDIDATUUR SALTET.

Ik wil hier de vraag bespreken, of het wenschelijk is, dat een geneesheer, in zekeren zin als vertegenwoordiger der geneeskundige wetenschap, practijk en idealen, naar de Tweede Kamer wordt afgevaardigd. Laat ik vooropstellen, dat ik, en duizenden met mij, het lidmaatschap van ons parlement noch als een genoegelijke eer, noch als een eervol genoeg kunnen beschouwen. Wie heeft in deze tijden nog eenigen eerbied voor de z.g. volksvertegenwoordiging? Kiesrecht, kiezers en kiezeressen, verkiezingen en verkozenen, alles deelt in een vrij algemeene minachting. „Staat politiek, democratie, parlement, gemeenteraad, alwie daar thans aan denkt, krult zich de lippen in cynischen glimlach, of wendt zich af in diepe malaise”, schrijft mr. J. BIEMOND als aanhefzin van zijn prachtige verhandeling over den *Grondslag der Volksvertegenwoordiging* 1). Ieder eerlijk en verstandig man, die buiten den politieken partijstrijd staat, zal deze uitspraak met handen en voeten onderschrijven, met hoofd en hart toejuichen. Mr. BIEMOND, dien ik zoeven aanhaalde, zoekt de verklaring van de verwording onzer staatsinstellingen in de verkiezingswijze van het individueele kiesrecht.

Luistert hoe mr. TREUB zich hierover uitspreekt: „Het individualistisch kiesrecht rekent met het bont geschakeerde verenigingsleven in de maatschappij niet. Het brengt een vertegenwoordiging van het volk teweeg, als bestond dat uit een aantal los van elkander staande individuen; als ware er tusschen den Staat en de individueele kiezers geen levend bindmiddel aanwezig. Dit nu is een onloochenbare leemte” 2). Deze leemte kan men zich het best verwezenlijken, door te bedenken, hoe ons parlement is samengesteld. Behalve de enkele personen, die door een z.g. „groep” in de Kamer zijn afgevaardigd, uit louter genooten van een der groote politieke partijen. En onder deze wel velen, die zich eenige bijzondere kennis hebben eigen gemaakt en een behoorlijke welbespraaktheid verworven hebben over een of ander onderwerp: specialiteiten dus, maar geen in het leven staande werkelijke deskundigen in belangrijke zaken. Hoeveel jaren is

1) A. H. KRUYT, uitgever, Amsterdam, 1922.

2) Organisch kiesrecht en de Eerste Kamer, *Vragen des Tijds*, 1908, bldz. 215.

het geleden, dat een Nederlandsch arts lid was van de Tweede Kamer? Ik meen, dat sedert dr. BLOOKER's lidmaatschap geen ander geneesheer afgevaardigde is geweest, behalve thans dr. SCHEURER, die echter geen bijzondere activiteit in geneeskundige politiek getoond heeft. En toch zou men zoo denken, dat zoo één groep der bevolking, de geneeskundigen zeker een vertegenwoordiger onder de afgevaardigden moesten hebben. Niet allereerst in hun eigen belang, maar in dat van de geheele natie. En zoo al ook in het belang van den stand, dan toch tevens in het algemeen belang, dat slechts gebaat wordt door een goed onderlegden, bloeienden, niet overwerkten geneeskundigen stand, welke op verdiende wijze de algemeene achting en waardeering geniet.

Er zijn tallooze geneeskundige vraagstukken, waarbij de geheele samenleving het grootste belang heeft en die binnen de werkingssfeer van het wetgevend lichaam vallen; ziekte-verzorging en ziekteverzekering, arbeidsregelingen, geneeskundige en hygiënische voorzieningen in de steden en buiten, op school, in de nijverheid, te water en te land, hier en in de koloniën. In al die zaken kunnen regeering en parlement natuurlijk steeds adviezen vragen o. a. bij onze Maatschappij. Maar dat blijft, voor zoover het de volksvertegenwoordiging betreft, toch bijna altijd bij schriftelijke adviezen. Van hoeveel nut voor de Kamerleden zou het zijn, indien zij telkens uit den mond van een hunner het levend woord konden vernemen van een ter zake deskundige! En voorts van hoeveel belang zou rechtstreeksche voorlichting door een wetenschappelijk geneeskundige zijn over hooger onderwijs, geneeskundige studie, wetenschap en praktijk! Welk een belangrijke rol zou een bezadigd en kundig man in de Kamer kunnen vervullen, welk een gewichtigen en nuttigen tegenhanger zou hij bijv. kunnen vormen tegenover den noodlottigen invloed, uitgeoefend door den z. g. onderwijsraad!

Hoe noodig is het, dat in de Kamer iemand, die in den vreedzamen krijg der wetenschap zelf geleden en gestreden heeft, telkens kan opkomen voor de moreele en oeconomische rechten van de wetenschappelijke instellingen en personen. Regeeringssteun in den vorm van behoorlijke subsidieering van geneeskundige en natuurwetenschappelijke laboratoria en klinieken lijkt mij nog zoo'n gebrekkig middel niet om de wetenschap in ons land te bevorderen. Evenmin regeeringssteun in den vorm van behoorlijke salarieering van een behoorlijk aantal onderwijskrachten aan de universiteiten. Het inkrimpen van het aantal leerstoelen, de concentratie van het onderwijs in bepaalde vakken of groepen van vakken, onder het sluwklinkende motto bezuiniging, is een maatregel, welke de toekomst der wetenschap in ons land ernstig bedreigt. Hoe geringer het aantal gesalarieerde betrekkingen is, dat beoefenaren van een wetenschap kan voeden, hoe grooter het aantal van hen wordt, die door de materieele omstandigheden gedwongen van de beoefening dier wetenschap afzien. Zoodoende bemoeilijkt men steeds meer de recruetering van goede krachten en maakt de beoefening der wetenschap tot een privilege der meergegoeden, wat niet in het belang der goede zaak is.

Een ander punt van belang, waarop een man van de autoriteit van SALTET telkens kan wijzen, is, hoezeer het voor het gemeenebest van nut is, in talrijke aangelegenheden het oordeel in te winnen (en liefst ook te volgen!) van de mannen der wetenschap. De faculteiten der natuurwetenschap en der geneeskunde, de Koninklijke Akademie van Wetenschappen, het ambtelijk lichaam van advies der regeering, bezitten weinig of geen invloed ook op den gang van die openbare zaken, waar men de kennis en ervaring van haar leden op nuttige wijze tot leidraad zou kunnen nemen.

Ik zou nog lang zoo kunnen doorgaan, maar het ligt niet op mijn weg, een werkprogramma op te maken voor een geneesheer-Kamerlid. Ik laat het dus bij deze vluchtige schets, hoezeer een geneesheer-Kamerlid in het algemeen belang nuttig werkzaam zou kunnen zijn.

* * *

Thans een woord over den persoon van collega SALTET. Ik acht het een buitengewoon gelukkig denkbeeld, juist hem candidaat te willen stellen. Prof. SALTET is iemand, die de geneeskundige, hygiënische en onderwijsstoestanden in ons land van de laatste halve eeuw tot in onderdeelen kent. Wat het belang der volksgezondheid eischt, kent nauwelijks iemand beter dan hij. Hij is iemand met een onbegrensde dosis gezond verstand, iemand met gedetailleerde vakkennis en tevens met een breeden blik op de geheele samenleving. Een verstandig, bezadigd man, die, als hij verkozen wordt, de onaangename gevolgen met gelaten humor zal dragen, maar de plichten, welke zijn nieuwe werkkring zal meebrengen, op nauwgezette, getrouwe wijze zal vervullen. Hij is een zéér bijzonder geestig en overtuigend spreker, die ongetwijfeld van den aanvang „het oor” van de Kamer zal vasthouden.

In de vaste overtuiging een goede zaak in het algemeen belang te dienen, ondersteun ik daarom gaarne van deze plaats de candidatuur SALTET. Mogen de Nederlandsche geneesheeren, en allen, die het groote nut inzien van de aanwezigheid van een objectief wetenschappelijk arts als SALTET in de volksvertegenwoordiging bij de a. s. verkiezingen in overweging nemen, hun stem op SALTET uit te brengen!

G. VAN RIJNBERK.